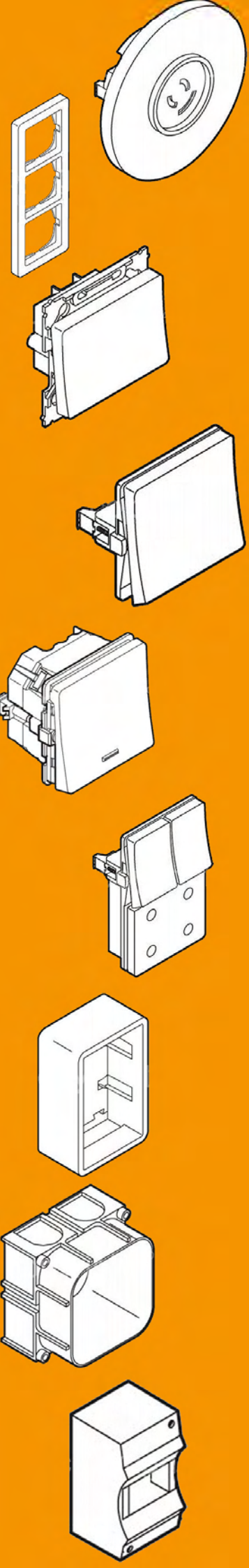
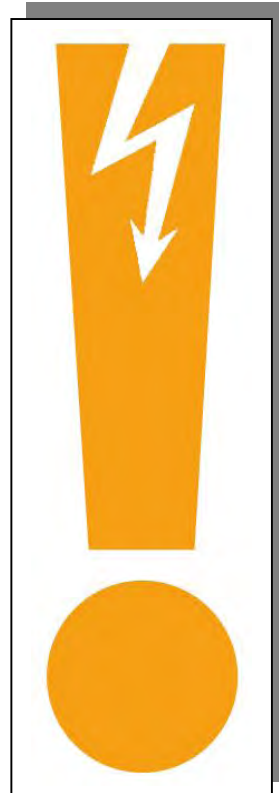

Vejledning

Oplysningspligt ved salg og markedsføring
af elektrisk materiel til forbrugere

**INNAALLAGISSIORNERMUT OQARTUSSAT
GRØNLANDS ELMYNDIGHED**

Indledende ord	2
Kontakt.	
Ordningens formål	3
Læs reglerne i vores bekendtgørelse.	
Hvilke produkter er omfattet af ordningen?	3
Se en liste over de produkter der er omfattet af reglerne.	
Hvordan kan man overholde reglerne ved salg?	4
Se konkrete eksempler.	
Hvordan overholder man reglerne ved markedsføring?	5
Se konkrete eksempler.	
Lovgivning	6
Se uddrag af Landstingsforordningen nr. 12 og Fællesbestemmelser for Stærkstrøm i Grønland.	
Bilag 1	7
Liste over materiel der skal mærkes med oplysninger.	
Bilag 2	8
Eksempler på materiel som ikke er omfattet af ordningen.	
Bilag 3-9	9 - 17
Eksempler på konkrete oplysninger.	
Fakta om Grønlands Elmyndighed	18

Den 1. juni 2006 indskærpede Grønlands Elmyndighed reglerne angående oplysningspligt. Efter denne dato skal butikker, som sælger og/eller markedsfører elektrisk installationsmateriel og udendørs lamper, oplyse forbrugerne om, hvorvidt det pågældende materiel skal installeres af en autoriseret elinstallatør eller det kan udskiftes af forbrugeren selv.

Denne vejledning forsøger at guide butikken, så reglerne overholdes. Det er nemlig afgørende, at oplysningen gives på en tydelig måde og på et synligt sted i butikken. Det er også et krav, at oplysningen gives inden forbrugeren køber et konkret produkt. Man kan således opfylde kravene ved fx, at give forbrugeren en vejledning med hjem. Derfor har vi udarbejdet en række eksempler som viser hvordan man kan overholde kravene. Vi anbefaler, at man læser samtlige eksempler, da de rummer guidelines til hvordan man kan overholde kravene, når man fx vil anvende et klistermærke på et produkt, et skilt i butikken eller en annonce.

Du kan se eksemplerne i bilag 3-9.

Det er desuden muligt at downloade dele af materialet som billedfiler på vores hjemmeside:

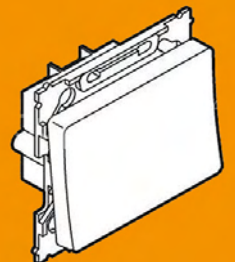
www.elmyndighed.gl

Kontakt

Hvis du er i tvivl, kan du altid kontakte os pr:

Telefon 34 93 00 eller på mail em@elmyndighed.gl

Grønlands Elmyndigheds inspektører vil desuden foretage stikprøvekontrol af elmateriel som sælges i grønlandske butikker.

Der findes en række elarbejder som forbrugere ikke selv må udføre, disse skal overlades til en autoriseret elinstallatør. Grønlands Elmyndighed har indført denne arbejdsdeling for, at forebygge elbrände og elulykker i boliger som kan opstå, hvis boligens elinstallationer overbelastes, indeholder løse forbindelser eller ikke er beskyttede mod elektrisk stød. Autoriserede elinstallatører skal derfor udføre det elarbejde i boliger, der kræver særlig faglig viden om fx dimensionering eller særlig beskyttelse af elførende dele.

Formålet med oplysningsordningen er, at oplyse forbrugerne om disse regler for arbejdsdelingen mellem private og professionelle, inden de køber elmateriellet. Derfor dækker ordningen både markedsføring og salg af elmateriel til private. Man kan læse mere på Grønlands Elmyndigheds hjemmeside om gør-det-selv elarbejde: www.elmyndighed.gl

Hvilke produkter er omfattet af ordningen?

Elmateriellet er inddelt i 3 grupper, som der stilles forskellige krav til:

- 1. "Taamaallaat inaallagissamik aqqusersuisumit akuerisaasumit ikkussorneqassaaq"**
"Må kun installeres af en autoriseret elinstallatør"
Elmateriel som kun må installeres af en autoriseret elinstallatør kræver ovenstående overskrift.
- 2. "Taamaallaat innaallagissamik aqqusersuisumit akuerisaasumit ikkussorneqassaaq. Atortut ikkussugaareersut atuisunit taarsersorneqarsinnaapput"**
"Må kun installeres af en autoriseret elinstallatør. Forbrugere må udskifte allerede installeret materiel"
For normaltætte afbrydere og stikkontakter uden jord for højst 250 V findes en anden oplysning, da forbrugeren gerne må udskifte en eksisterende stikkontakt eller afbryder. Dette materiel mærkes med ovenstående oplysning.
- 3. "Taamaallaat inaallagissamik aqqusersuisumit akuerisaasumit ikkussorneqassaaq. Atortut ikkussugaareersut atuisunit taarsersorneqarsinnaapput, tamakku HPFI / HFI-mik qamittaammik illersuuteqarpata"**
"Må kun installeres af autoriseret elinstallatør. Forbrugeren må udskifte allerede installeret materiel, såfremt installationen er beskyttet med en HPFI / HFI-afbryder"
Tredje oplysning for normaltætte stikkontakter med jord for højst 250 V. Dette skyldes, at forbrugeren kun må udskifte stikkontakter med jord, hvis den pågældende installation i boligen er beskyttet af en HPFI-afbryder. Denne form for materiel kræver ovenstående oplysning.

Se liste i bilag 2 over de produkter, der er omfattet af ordningen.

Andet elmateriel som ikke er omfattet af ovenstående punkter, må private selv installere uden særlige betingelser. Der er derfor ingen krav om oplysning for dette materiel.

Bilag 3 viser desuden eksempler på materiel som ikke er omfattet af ordningen.

Hvordan kan man overholde reglerne ved salg?

Det er afgørende, at den pågældende oplysning står på en tydelig måde og er opsat på et synligt sted i butikken. Oplysningen kan gives på flere forskellige måder. Der kan fx opsættes skilte i butikken, sættes klistermærke på produktet, eller oplysningen kan være trykt direkte på emballagen. Hvis fabrikanten har påtrykt oplysningen på emballagen, behøver butikken ikke at foretage sig yderligere, men det vil forsat være butikken, der har ansvaret for, at oplysningen overholder ADM afsnit B i Fællesbestemmelser for stærkstrømsanlæg i Grønland. **Se Lovgivning, side 5.**

Hvis man vælger at sætte skilte op, og hvis et konkret produkt findes flere steder i den samme butik, kræves det, at oplysningen er tilgængelig ved hvert salgssted. Grønlands Elmyndighed har udarbejdet 4 konkrete eksempler på, hvordan reglerne kan overholdes.

Det er afgørende, at der skabes opmærksomhed, således at forbrugeren ser oplysningen. Hvis forretningen vælger at give oplysningen ved, at klistre et mærke på produktets emballage, skal oplysningen stå ved produktets væsentlige oplysninger til forbrugeren.

Hvis oplysningerne findes på emballagens bagside anbefaler vi, at man på forsiden af produktet påsætter en henvisning til bagsidens oplysning. Som udgangspunkt anbefales det, at alle oplysninger står på produktets forside.

Man kan ikke opfylde kravene til oplysning ved fx, at skrive oplysningen på en kassebon eller give forbrugeren en seddel med på vejen hjem. Forbrugeren skal have de pågældende oplysninger inden købet finder sted.

Hvordan kan man overholde reglerne ved markedsføring?

Reklame / tilbudsavis

Det er afgørende, at den pågældende oplysning står på en tydelig måde og på et synligt sted i markedsføringsmaterialet. Som udgangspunkt skal oplysningen stå ved hvert enkelt produkt som markedsføres. Men man kan dog vælge at samle flere produkter, hvis de skal have samme oplysning og give dem oplysningen som en fælles, tydelig overskrift. Man kan også vælge at anvende et symbol som henviser til oplysningen. Det kræver dog, at henvisningen og den givne oplysning er på samme side, dette kan være i fx en tilbudsavis.

Hjemmeside

Der gælder samme procedure for produkter på hjemmesider. Hvis man fremhæver et produkt et særligt sted på hjemmesiden, eller ved brug af bannerannoncer, skal oplysningen som udgangspunkt stå ved hvert produkt. Men man kan også vælge at samle flere produkter, som skal have samme oplysning og give dem oplysningen som en fælles overskrift.

Hvis man fx. har en liste over samtlige produkter til salg på hjemmesiden, hører en sådan liste under reglerne for salg. Hvis man annoncerer på en hjemmeside for et givent produkt, skal der ligeledes gives en oplysning i annoncen.

Hvis man til gengæld opfordrer til, at forbrugerne skal klikke sig ind på en given hjemmeside for, at læse om de konkrete produkter, skal oplysningen være på den side hvor produktet findes.

Det er således afgørende, at oplysningen står der hvor produktet omtales.

Hvis man anvender søgeord i søgemaskiner på Internettet som markedsføring, skal man være opmærksom på, at oplysningen muligvis også skal indgå i søgeresultatet. Det gælder i det tilfælde, hvor søgeresultatet indeholder tekst med salg til private for øje.

Uddrag af Landstingsforordning nr. 12 af 3. november 1994 om Elektriske stærkstrømsanlæg og materiel

- § 10.** Nukissiorfiit kan fastsætte bestemmelser om oplysning, når elmateriel markedsføres, udleveres eller installeres.
- Stk. 2.** Nukissiorfiit kan forbyde markedsføring, salg, udlevering, installation og brug af elmateriel, der ikke opfylder bestemmelserne om elsikkerhed.
- Stk. 3.** Hvis salg, udlevering eller installation af materiel er omfattet af stk. 2. er påbegyndt, kan Nukissiorfiit forlange forbudet offentliggjort.
- Stk. 4.** Nukissiorfiit kan forlange, at forhandlere og importører af elmateriel tilbagekalder materiel omfattet af forbud efter stk. 2.
- Stk. 5.** Nukissiorfiit kan af forhandlere, producenter og importører kræve oplysninger, der er nødvendige for at konstatere, om elmateriellet er i overensstemmelse med bestemmelserne om elsikkerhed og andre bestemmelser.

Uddrag af Fællesbestemmelser for Stærkstrømsanlæg i Grønland, *Forretningsmæssige- og administrative forhold*

- Afs. b § 2.** Bestemmelsen gælder for salg og markedsføring til private forbrugere af elektrisk materiel, der er beregnet til at kunne indgå i faste stærkstrømsinstallationer.
- Afs. B § 3.** Ved salg og markedsføring til private forbrugere skal det oplyses, at materiel som er omfattet af § 2 kun må installeres af en autoriseret elinstallatør.
- Stk. 2.** Følgende er undtaget fra kravet efter stk. 1
- 1) belysningsarmaturer til indendørs brug i boliger, og
 - 2) fremførings- og befæstelsesmateriel.
- Stk. 3.** Ved salg og markedsføring af normaltætte afbrydere og stikkontakter skal det endvidere oplyses, i hvilke tilfælde udskiftning må foretages af forbrugeren.

Materiel beregnet til at indgå i den faste stærkstrømsinstallation.

Mærkningen: ” *Taamaallaat innaallagissamik aqquersuisumit akuerisaasumit ikkussorneqassaaq / Må kun installeres af en autoriseret elinstallatør* ”.

Skal anvendes på monteringsmateriel såsom:

- Målerskabe.
- Gruppetavler/gruppeafsætninger/dækkasser/afdækninger.
- Dåser og underlag.
- Dæksler til dåser og underlag.
- Loft- og vægrosetter.
- Lampeudtag.
- Lampestikkontakter.
- Forskruninger/pakdåser/aflastninger.
- Gruppeafbrydere.
- Sikringselementer/sikringsholdere.
- Automatsikringer.
- HFI- og HPFI-afbrydere.
- Afbrydere bortset fra normaltætte afbrydere for højst 250 V.
- Termostater.
- Hygrostater.
- Pressostater.
- Lysdæmpere og lysreguleringsudstyr.
- Bevægelsesfølere.
- Fotoceller/skumringsrelæer.
- Kontaktore.
- Tidsrelæer/trappeautomater.
- Stikkontakter, bortset fra normaltætte stikkontakter for højst 250 V.
- Vægindtag/vægudtag.
- Motorværn.
- Kontaktorer.
- Relæer.
- Magnetventiler.
- Intelligente installationssystemer med tilbehør.
- Transformere.
- Strømforsyninger.
- Belysningsarmaturer, der ikke er beregnet til installation indendørs i boliger og badeværelser.

Og ledningsmateriel:

- Installationskabler.
- Kappeløbninger, 1,5 mm² og derover.
- Ledninger ”enkeltleder” 1,5 mm² og derover.
- Strømskinner.
- Samlemuffer / kronemuffer / klemmer.

Materiel beregnet til at indgå i den faste stærkstrømsinstallation

Mærkningen: ”*Taamaallaat innaallagissamik aqqusersuisumit akuerisaasumit ikkussorneqassaaq. Atortut ikkussugaareersut atuisunit taarsersorneqarsinnaapput / Må kun installeres af en autoriseret elinstallatør. Forbrugeren må udskifte allerede installeret materiel*”. Skal anvendes på:

Normaltætte afbrydere for højst 250 Volt.

Normaltætte stikkontakter uden jordkontakt for højst 250 Volt.

Mærkningen: ”*Taamaallaat inaallagissamik aqqusersuisumit akuerisaasumit ikkussorneqassaaq. Atortut ikkussugaareersut atuisunit taarsersorneqarsinnaapput, tamakku HPFI/HFI-mik qamittaammik illersuuteqarpata./ Må kun installeres af en autoriseret elinstallatør. Forbrugeren må udskifte allerede installeret materiel, såfremt installationen er beskyttet med HPFI/HFI-afbryder*”. Skal anvendes på:

Normaltætte stikkontakter med jordkontakt for højst 250 Volt.

Bilag 2

Eksempler på materiel som ikke er omfattet af ordningen

Materiel som kan tilsluttes en stikkontakt.

Materiel som er beregnet til at indgå som en del af en maskine eller apparat, fx lamper til kontrol, nødstop eller trykkontakter.

Fremførings- og befæstigelsesmateriel.

Blandt andet:

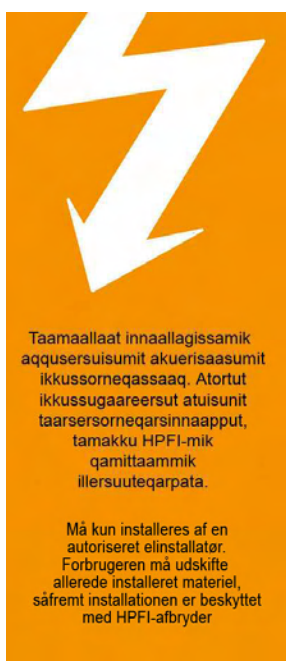

Eksempel 1, klistermærker til mærkning på produkt

Mærkerne findes i de tre kategorier, hvor der kræves oplysning.

Typografi
Helvetica eller Arial
Minimum 7/9 pt.

Anbefalede farver til klistermærker	
	Orange Pantone: 144 CMYK:
	Sort
Alternativer:	
	Gul
	Blå
	Grøn

Eksempel 2, mærker til påklæbning

Mærkerne findes i de tre kategorier, hvor der kræves oplysning.

Typografi
Helvetica eller Arial
Minimum 7/9 pt.

Taamaallaat innaallagissamik aqquersuisumit akuerisaasumit ikkussorneqassaaq

Må kun installeres af en autoriseret elinstallatør

Taamaallaat innaallagissamik aqquersuisumit akuerisaasumit ikkussorneqassaaq. Atortut ikkussugaareersut atuisunit taarsorneqarsinnaapput

Må kun installeres af en autoriseret elinstallatør
Forbrugeren må udskifte allerede installeret materiel

Taamaallaat innaallagissamik aqquersuisumit akuerisaasumit ikkussorneqassaaq. Atortut ikkussugaareersut atuisunit taarsorneqarsinnaapput, tamakku HPFI/ HFI-mik qamittaammik illersuuteqarpata.

Må kun installeres af en autoriseret elinstallatør
Forbrugeren må udskifte allerede installeret materiel såfremt installationen er beskyttet med HPFI/ HFI-afbryder

Taamaallaat innaallagissamik aqquersuisumit akuerisaasumit ikkussorneqassaaq. Atortut ikkussugaareersut atuisunit taarsorneqarsinnaapput, tamakku HPFI/ HFI-mik qamittaammik illersuuteqarpata

Må kun installeres af en autoriseret elinstallatør
Forbrugeren må udskifte allerede installeret materiel såfremt installationen er beskyttet med HPFI/ HFI-afbryder

Anbefalede farver til klistermærker

Orange
Pantone: 144
CMYK:

Sort

Alternativer:

Gul

Blå

Grøn

Eksempel 3, klistermærke til mærkning på produkt

Tekst som ovenfor.

Klistermærke på produkt

Oplysning

Det anbefales at oplysningen er synlig på produktet der hvor hovedoplysningerne er placeret eller centralt i forbindelse med prisen.

Text som ovenfor

Klistermærke på produkt

Oplysning

Visse steder kan man ikke mærke selve produktet, det vil da være nødvendigt at placere mærkningen synligt, så det fremgår nøjagtigt hvilket produkt oplysningen er tiltænkt.

Typografi

Det anbefales at typografien til denne slags oplysning som minimum er 10/12 pt.

Eksempel 4, mærker til påklæbning

Klistermærke på produkt

Oplysning
 Det anbefales at oplysningen er synlig på produktet der hvor hovedoplysningerne er placeret.
 Dette klistermærke gør det muligt at vise oplysningen på fronten af produktet, mens selve lovteksten er placeret på bagsiden.

Typografi
 Det anbefales at typografien til denne slags oplysning som minimum er 7/9 pt.

Butiksskilte

Adskillelsesskilt og hængeskilt

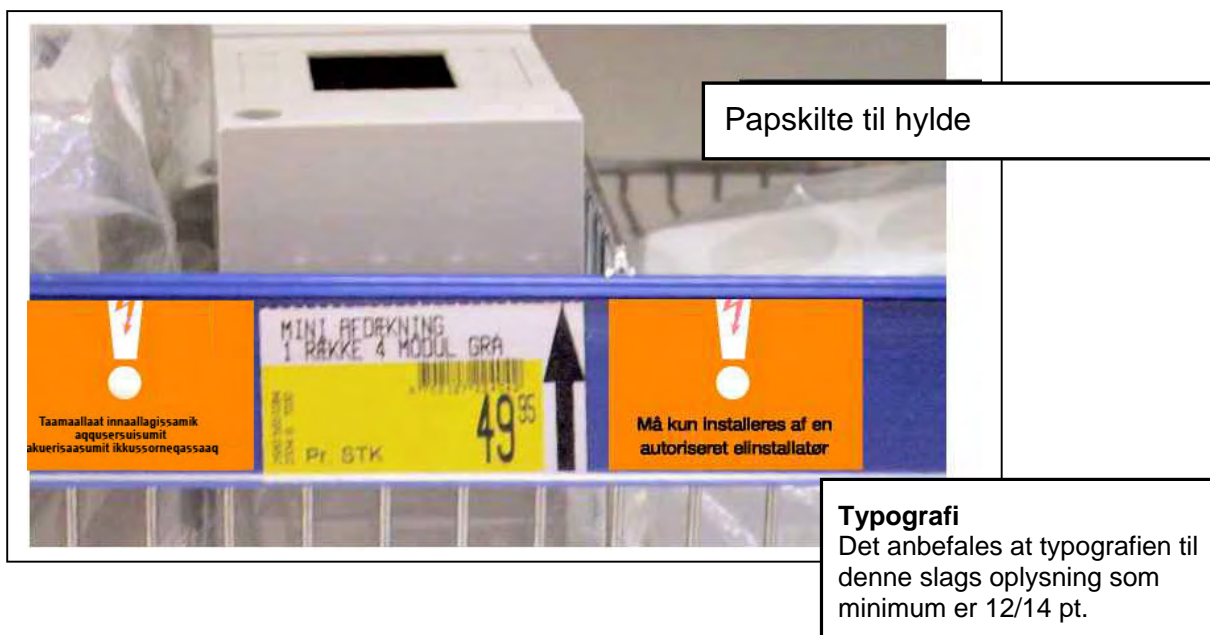
Oplysning

Butiksoplysningen kan også opfyldes ved at samle de aktuelle produkter på afmærkede hylder. Oplysningen skal være tydeligt afgrænset og kan være hængeskilte og et adskillelsesskilt der tydelig angiver hvor den givne sektion starter og slutter.

Typografi

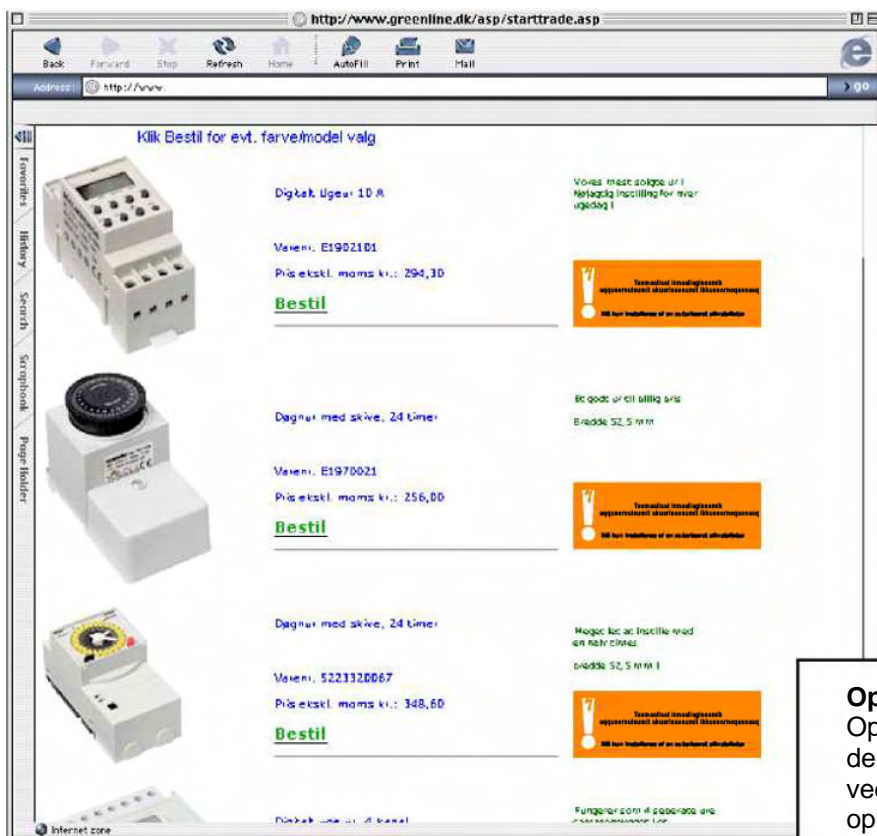
Typografien skal være let læselig i forhold til gående og stående. Nærmere angivelser af størrelser er ikke mulig idet det helt afhænger af den aktuelle placering af skiltet.

Mærkning på hylder

Katalog på nettet

Typografi
 Verdana eller Arial
 Minimum 9/11 pt.

Oplysning

Oplysninger på nettet skal følge de samme regler som oplysning ved andet salg. Det er vigtigt at oplysningen er synlig og tydeligt knyttet til de aktuelle produkter.

Man kan vælge at samle flere produkter, som skal have samme oplysning og give dem oplysningen som en fælles overskrift.

Tilbudsavis

Efterårets superduper tilbud

Oplysning ved det konkrete produkt

Oplysning
Oplysning bør som udgangspunkt stå ved hvert produkt, men man kan alternativt samle flere produkter der hører under ordningen og give dem en fælles overskrift.

Grønlandsk og dansk text

Vær opmærksom på varer med denne oplysning

Forskruning
25,75,-
Spar 5,-
Må kun installeres af en autoriseret elinstallatør

Lysdæmper
2 stk 119,-
Spar 30,-

Gruppetavle
69,50,-
Spar 19,-
Må kun installeres af en autoriseret elinstallatør

Udløbsrosette
69,50,-

Installationskabel
36,50,-
Spar 19,-
Må kun installeres af en autoriseret elinstallatør

Forskruning
25,75,-
Spar 5,-
1

Lysdæmper
2 stk 119,-
Spar 30,-
2

Henvisning til oplysningerne

Typografi
Helvetica eller Arial
Minimum 9/11 pt.

Tallet i symbolet bør som minimum være 8 pt og helst i bold.

Installationskabel
36,50,-
Spar 19,-
1

Gruppetavle
69,50,-
Spar 19,-
1

Gruppetavle
69,50,-
Spar 19,-
1

1 Må kun installeres af en autoriseret elinstallatør
2 Må kun installeres af en autoriseret elinstallatør.
Forbrugeren må udskifte allerede installeret materiel

Hvis du har spørgsmål om hvilke produkter der er omfattet af loven, er de velkomne til at kontakte Grønlands Elmyndighed på: 349200

Annoncering

EFTERÅRETS NYE UDENDØRSLAMPE
 Køb idag og vær parat til at kaste lys når december står for døren

Udendørssæsonen er ovre og mørket sænker sig

Taamaallaat innaallagissamik aqqusersuisumit akuerisaasumit ikkussorneqassaaq
 Må kun installeres af en autoriseret installatør

Nærmeste forhandler oplyses på tlf. 22 33 44 66 eller ved at klikke ind på www.lampe.dk

Oplysning på annoncer
 Oplysning skal også ske ved annoncering. Oplysningen skal ske på en tydelig måde i forhold til produktet.

Typografi
 Helvetica eller Arial
 Minimum 7/9 pt.

EFTERÅRETS NYE UDENDØRSLAMPE

Køb idag og vær parat til at kaste lys når december står for døren.

Udendørssæsonen er ovre og mørket sænker sig

Taamaallaat innaallagissamik aqqusersuisumit akuerisaasumit ikkussorneqassaaq
 Må kun installeres af en autoriseret installatør

Nærmeste forhandler oplyses på tlf. 22 33 44 66 eller ved at klikke ind på www.lampe.dk

EFTERÅRETS NYE UDENDØRSLAMPE
KØB DEN HER!

Taamaallaat innaallagissamik aqqusersuisumit akuerisaasumit ikkussorneqassaaq
 Må kun installeres af en autoriseret installatør

Bannerreklame

Oplysning ved bannerreklamer.
 Hvis en bannerreklame kun fungerer som en henvisning til en nærmere præsentation af et produkt er det nok at oplysningen sker i forbindelse med denne nærmere beskrivelse.

Hvis reklamen er den eneste præsentation eller den direkte opfordrer til køb af et konkret produkt, bør oplysningen følge reglerne for salg i øvrigt, og der skal derfor være en synlig oplysning.

Typografi
 Verdana eller Arial
 Minimum 6/9 pt.

Grønlands Elmyndighed er en kontrolinstans, der har det overordnede ansvar for el sikkerheden i Grønland.

Grønlands Elmyndighed arbejder for at undgå elulykker og elbrände. Dette sker bl.a. gennem information om el sikkerhed, kontrol med elektriske produkter og tilsyn med elektriske installationer.

Kalaallit Nunaanni Innaallagissiornermut Oqartussat nakkutilliisoqarfiuvoq, Kalaallit Nunaanni innaallagissamik atuinermi isumannaallisaanissaq qullersaanertut akisussaaffigalugu.

Kalaallit Nunaanni Innaallagissiornermut Oqartussat sulissutigivaat innaallagissamik ajunaarnissaq ikuallattoornissarlu pinaveersimatissallugit. Tamanna pisarpoq ilaatigut innaallagissamik isumannaallisaanermut paasissutissiinikkut, atortunik innaallagissamoortunik nakkutilliinikkut, aammalu innaallagissamut atortunik ikkussukkanik misissuisarnikkut.

GRØNLANDS ELMYNDIGHED

Postboks 1079

3900 Nuuk

Tlf. +299 349300

Fax. +299 311332

em@elmyndighed.gl

